

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Muntaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts. - l'any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 15 ptes. l'any.

Any VII

Barcelona 1 de Febrer de 1913

Núm. 277

SUMARI

Optimisme retrospectiu, per JAUME BOFILL I MATAS.

«Gala Placidia». - Drama líric de **Jaume Pahissa**, per S. BRUNET.

Notes econòmiques i socials

L'evolució d'un país de França, pel DR. MAX TURMANN, Membre corresponsal de l'Institut de França.

Art i Maternitat, per JOSEP LLEONART. **Tardania**, per JOSEP CARNER.

D'una traducció catalana del «Genesi», per FREDERIC CLASCAR, Pbre.

Contra la simplicitat. - **Divagacions**, per JOAN ALZINA I MELIS.

Nietzsche i Bergson: un paralel, per A. M. L.

Exposició de pintures al Faianç Català

Juan Colom, per FRANCESC PUJOL.

De l'ús de l'imaginació en filosofia; de les concepcions simbòliques dels sistemes, i en què la filosofia és art, per OLLÉ-LAPRUNE. (Acabará).

Normes Ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

Informació

La mort d'en Moret. - Una escola d'art dramàtic.

“PAL-LAS”

Diccionari Enciclopèdic Manual en cinc idiomes

Castellà, Francès, Anglès, Alemany i Italià
165.000 articles, 40.000 gravats

Preu 10 pessetes

JOAQUIM HORTA impressor i edit., Barcelona

Optimisme retrospectiu

I

No voldriem que el nostre optimisme fos mal entès. La hipòtesi del progrés indefinit, tal com la conceberen els nostres avis, es l'apoteòsi de la Enciclopedia: la consagració definitiva (!) d'aquesta, amb la mica de eternitat que els homens es fan a voltes l'il·lusió d'abassegar. La hipòtesi del progrés indefinit patia de la pobresa espiritual de aquell temps.

Nosaltres creiem en la depuració progressiva dels nuclis triats. Cada estol aristocràtic de la humanitat — parlem d'aristocracies espirituals — augmenta amb guany novíssim els cabals nobiliaris dels predecessors. De cada daltabaix social — com els creients després d'una persecució — brollen amb més purificada dignitat.

Aquests cenacles, o petites esglésies, solen rebre les llums i la força, de les mans de Deu, sense altre intermediari que els valors del ordre natural i del ordre moral. Es la participació de la vida universal lo que els vivifica i preserva de corrupció.

Nosaltres som els optimistes del Nacionalisme. Nosaltres creiem, no precisament viure en la millor de les èpoques, però si presenciar l'inici d'un segon renaixement, complementari del primer. Perque el mal de l'edat moderna, fins ara, altre cosa no es que el no haver-se sabut eregir en síntesi acabada del classicisme greco-romà i de l'algida espiritualitat mig-èval. Nosaltres creiem, no precisament viure en el millor dels mons, però si en una de les més gracioses i honestes contrades de la Europa regina. Som els testimonis fortunats d'un desvetllament on totes les realitats incipients tenen encara la flaire del misteri i son banyades del rou de la llarga nit passada.

El nostre optimisme no es instintiu;

es basa en l'experiencia, curta, però intensa, de mitja centuria de Catalanisme.

Potser el nostre passat — i, per fortuna, minvant — divorci de tantes coses, l'explicarien, com el doble tall d'un glavi descompartidor, aquests dos versos que uns prediquen com un lema polític, i altres entonen com una elegia nacional:

«Qualsevol hora vella
era de mes gençor»

El nostre optimisme ve del comparar la nostra posició actual, amb les passades. La comparança delata un formidable avenç en ço qui ve a esser foc central de tot Nacionalisme.

Res no marca millor la nostra riquesa progressiva que un curiós fenomen. En certs medis catalanistes s'han conservat, empedreïts, la mentalitat, el sentiment i fins el motllo de imprecació de una passada tongada de catalanisme. Aquesta perdurança es providencial. Ella ens dona claríssima percepció de com, de llavors ençà, han crescut els nostres horitzons i ha circulat pels nostres ideals, avui mes irreductibles que mai, la vida universal.

Caldrà parlar-ne amb pausa. Caldrà parlar-ne amb llealtat i confiança, i esbrinar els fets i veure si el progrés de la nostra terra es genuí. Car moltes hores es pren per esbandiment, i per creixença la complicació del fauste extern, el decadentisme sentimental — això es, el cansament — l'agudització del radicalisme, una crisi de violencia, una suma activitat legal... I el veritable avenç rau en l'esperit, en el perfeccionament de la personalitat íntima i suprema que anomenem nacionalitat.

JAUME BOFILL I MATAS

subjecta a ses propies lleis: hi introdueix una multiplicitat, una diversitat que el fan representable, àdhuc sensible. Tot nom és un *simbol*. Considerem-ho més d'aprop i veurem que ço qui és *simbòlic* és el concepte mateix de tot allò qui és veritablement *interior*, i

que el concepte de ço qui és *superior* i *trascendent* és no tant sols *simbòlic*, sino també *analògic*. Això val la pena de profunditzar-ho.

OLLÉ.—LAPRUNE.

Acabarà.

Normes Ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans

I. Quan l'Institut d'Estudis Catalans va constituir la Secció Filològica, la diversitat de criteris i d'escoles que en la publicació de tota mena de textos catalans s'expressa per les normes ortogràfiques més variades, encara se reflectia en les mateixes publicacions de l'Institut. Cada impremta i cada autor tenia les seves exigències i encara que dues o tres orientacions generals anaven consolidant-se i en part compenetrant-se, no podia preveure's un acord espontani.

La creació de la Secció Filològica d'aquest Institut implicava ja naturalment l'existència d'un centre especialitzat d'estudis que havia d'esdevenir el nucli iniciador dels treballs per a la redacció de normes ortogràfiques comunes a totes les Seccions i per a totes les publicacions de l'Institut, i la Diputació de Barcelona al crear-la li assenyalava ja entre altres aquesta missió enlairada. Un cop enunciat el pensament va imposar-se per si sol: evidentment era possible, en l'estat present de la producció literària catalana, arribar a la formació de normes ortogràfiques fonamentals que donessin una solució nacionalment acceptable a un nombre de qüestions suficient per a constituir sòlid cos de doctrina.

L'Institut va disposar-se a realitzar aquest treball amb l'intent d'utilitzar-lo en les seves publicacions. El procediment seguit demostra un gran seny, una fe tranquil·la i una ferma perseverància. Elements de les Seccions Històrica i de Ciències s'agregaren als individus de la Secció Filològica per constituir la ponència ortogràfica, i aquesta, partint del programa de qüestions proposat per un dels seus membres de fa molt temps acreditat en aquesta mena d'estudis, començà una llarga i acurada deliberació, acabada amb la publicació d'un primer projecte, deixat per algú temps a nou estudi dels Ponents. Tres redaccions successives foren el resultat dels nous treballs abans que la Ponència presentés les Normes a la deliberació de l'Institut en ple. Un reglament aprovat a propòsit estableix la forma de les votacions

de l'Institut i el temps que haurà de passar de l'una a l'altra.

Les Normes ortogràfiques aquí donades no són totes les que foren posades a deliberació i estudi: són les que després de llargues deliberacions han arribat a obtenir el sufragi favorable dels quatre quintes de membres de l'Institut. El respecte del seny pregón de la nostra llengua i de la seva tradició literària ha inspirat als membres de l'Institut d'Estudis Catalans els subtils sedaços per on creien que podia passar-ne pura la flor, aixís com la conveniència patriòtica d'afirmar una norma nacional els ha imposat a vegades el sacrifici del propi i personal criteri.

II. En la recerca dels motius fonamentals que permetin fixar cada una de les normes ortogràfiques, se troba el català atret per criteris científics diferents i ben sovint contradictoris. Els segles XIII, XIV, XV i XVI van deixar-nos una tradició literària de grafies generalment admeses, que foren gràciosa expressió del seny de la nostra llengua, fàcil i constant en els registres i diplomes cancellerescs, un poc més difícil de collir entre les errades i extravagàncies dels escriptors privats. L'origen etimològic de les paraules imposa solucions en la seva transcripció gràfica d'una força científica indiscutible en la nostra i en les altres llengües romàniques. Una tendència natural mou l'home d'estudi a deixar marcats a la paraula escrita els valors fonètics dels sons fins allà on la seva expressió resulta possible.

Cap d'aquests criteris, però, té una valua científica prou gran per a imposar-se sempre que's troba en contradicció amb els altres. La tradició literària no fou sempre constant i quedà compromesa per una admissió servil de formes estranyes en els segles XVII, XVIII i XIX, sense comptar que existeixen lleis vitals d'evolució de les llengües que impedirien avui a qualsevol llengua parlada l'adopció absoluta de formes ortogràfiques corrents a l'Edat Mitja. L'etimologia no sempre és tant precisa com en els mots que vénen del grec o del llatí i

fins en aquests no pot autoritzar la restauració de lletres i formes caigudes en desús, rebutjades per la tradició, contràries a lleis fonètiques ben vives. La solució fonètica és força sovint imperfecta per ser molt més gran el nombre de sons que el de lletres per a representar-los, a més a més de ser causa de pertorbació la lluita entre formes fonètiques dialectals contradictòries.

Els membres de la Ponència ortogràfica de l'Institut i l'Institut en ple han arribat a un compromís entre aquests criteris igualment científics, resolent-se en cada cas per la solució que més els concordava o pel criteri que amb més força pugnava per sostenir-se adins del sistema que del conjunt anava resultant. No han pogut oblidar que, en la lluita entre diferents formes dialectals, la metròpoli té una gran influència en la formació d'una llengua literària, ni han menyspreat el valor fonètic de certes regions que distingeixen lletres confoses en la pronunciació de Barcelona. No sempre han pogut ni han cregut haver-se de substraure a consideracions sentimentals que neixen de l'actual lluita en la producció literària.

III. Per això al girar els ulls enrera i considerar el camí que hem fet no podem estar-nos de pensar que en les discussions de l'Institut per la formació d'aquestes normes ortogràfiques s'han registrat en compendi totes les opinions en lluita que's regiren en l'actual producció literària de Catalunya.

"URANIA"

Visible • Práctica • Sólida

Veleu-la abans d'adquirir cap altra marca i la adoptareu
Agent general a Espanya. J. ROVIRA
Cortès, 619.-BARCELONA.- (vora del Passeig de Gràcia).

No sols hi han trobat defensors els diferents criteris, sinó els sistemes més generals fins ara. L'ortografia que posava el seu més alt valor en el respecte de les formes tradicionals, la que va començar per l'instauració de grafies més directament fonètiques i ha anat perfeccionant-se amb la restauració de formes corrents en els nostres clàssics, la més radical que no reula davant de la generalització de signes nous i de la supressió de tota mena de lletres mortes, totes hi han tingut ferm defensors que, reduïdes les diferències tècniques, han sostingut la resistència en aquell ordre de raons sentimentals aon se ve a parar algunes vegades en l'adopció d'una sola ortografia.

I si havent-se escoltat tot i sospesat i discutit, ha arribat l'Institut a un conjunt de solucions harmòniques ¿per què no hauriem d'esperar que servis per a tots els catalans lo que s'ha fet tenint presents tots els criteris i els sistemes generalment coneguts a Catalunya? El que trobi en aquestes normes solucions en contradicció amb el seu pensar, consideri que altres, pensant com ell, s'han trobat davant de raons científiques tant sòlides que abans de consentir-hi ell ja hi han consentit.

Es indubtable que hi ha en aqueixes normes ortogràfiques un seny que va afirmant-se i consolidant-se per si sol entre mig de la més gran diversitat de formes, desde molt abans de crear-se l'Institut, com subsistirà i se consolidarà més encara d'aquí endavant. ¿Perquè havia d'oposar-se ningú que bon català sigui a l'interès vital de la nostra llengua de vestir-se amb formes consagrades i definitives? L'incoherència i la diversitat de normes ortogràfiques posa avui la llengua catalana en condicions d'inferioritat per a triomfar en la concurrència amb les altres llengües romàniques.

Posem-nos tots a escriure el català amb la mateixa ortografia, i haurem augmentat en una mida quasi bé incommensurable la escassa facilitat que avui noté el poble per a apropiarse'n la seva expressió literaria. ¿Què val davant d'això l'escrúpul d'un criteri filològic, que aixís com aixís ja fou tingut en compte? Ningú podrà considerar-se en perdua a l'abandonar les pobres personals originalitats per adoptar la pompa escrita d'una llengua igualment usada per tots els pobles de llengua catalana.

La *i* asil·làbica darrera de vocal no s'escriurà *y* sinó *i*. Ex.: *aire, daina, raima, empaitar, escairar, remei, rei, reina, metat, noi, almoïna, boirós, avui, cuina, cuiraca, buidar, creia, duja, noia, remeiar, baioneta, joïós*.

Quan una *i* àtona precedida de vocal no es asil·làbica o una *i* tònica no accentuada gráf-

cament va darrera d'una vocal, l'absència del diftong s'indicarà escrivint una dièresi sobre la *i*. Ex.: *reïna, reïnós, raïmet, raim, heroïna, reïx, menyspreï*. Excepcions.

Excepcions. No s'escriurà *ï* sinó *i*: I. Dins les terminacions *-ible, -isme, -ista, -itat*. Ex.: *increïble, egoïsme, panteïsta, tenuïtat*; II. Dins les terminacions dels verbs pertanyents a la tercera conjugació. Exemple: *agraïr, influïr, influïré, influïria, obeïm, obreïu, constituït, constituïda*; III. Darrera dels prefixes *co-* i *re-*. Ex. *coïncidir, reïmpresió*. Però *reïx, reïxi*; IV. Darrera d'una vocal que porta un accent gràfic. Ex.: *continúï, estudiï*.

S' escriurà amb *l* doble (pronunciada *l+l*), no sols els mots com *ca-rre-tel·la, pot-xi-nel·li*, en els quals encara sol pronunciar se el dit *sò*, sinó en tots els mots erudits que en llatí presenten *ll* (o en grec *λλ*), —mots en els quals la transcripció tradicional catalana *ll* (pron. *l+l*) sol trobar-se reemplaçada per la transcripció castellana *l* senzilla; —tals són, entre altres, *allegoria, alliteració, allocució, allotròpic, allucinar, alludir, apellar, bellicós, cancellar, capillar, cavillació, cèl·lula, circumvallació, colaborar, col·lapsus, col·lateral, col·lació, col·lecta, col·lega, col·legi, col·lisió, col·locar, col·loqui, constellació, cristal·lografia, destil·lar, el·lipse, emol·lent, equípollent, excellent, expel·lir, fil·loxera, flagellació, fol·lícol, gallicisme, idilli, illegal, il·legítim, illès, il·licit, il·limitat, illuminar, illusió, il·lustre, impel·lir, instal·lació, intel·ligent, libèl·lula, malleable, maxillar, melleftu, metallurgia, millèsim, nullitat, oscil·lar, palladi, pallatiu, Pallas, pàlli, paral·lel, paral·laxe, pollen, Pòllux, pultular, pusillànim, rebel·lió, repel·lir, satèl·lit, sibilla, síl·laba, síl·lepsi, síl·logisme, sinallagmàtic, sol·licitar, vacillar, velleïtat*.

Però mentre no es convingui a representar la *l* palatal altrament que amb el símbol *ll* (Ex.: *aquella, aixella, sella*); la *l* doble serà escrita intercalant un punt entre les dues *l*: *carretel·la, potxinel·li, col·legi, intel·ligencia, ecètera*.

Davant de *b*, *p* i *m*: s'escriurà constantment *m*. Ex.: *ambre, tomba, ombra, combustible, embenar, imbibició, ample, pàmpol, rompre, compadir, emparar, emplujat, impunit, impiadós, commoure, commensurable, commutar, emmalaltir, emmagatzemar, emmirallar, immens, immortal, immediat, immersió, immiscible, imminent, immunde*.

Davant de *f*: s'escriurà per regla general *m*. Ex.: *càmfora, àmfora, èmfasi, linfa, nimfa, triomf, amfibi, amfiteatre, simfonia, emfàtic*. Excepció: Els prefixes *con-*, *en-* i *in-* (que canvien la *n* en *m* davant de *b*, *p* i *m*) conserven la *n* davant de *f*: *confegir, confessar, confiar, confondre, confraria, enfebrat, enfeinat, enfortir, enfosquir, enforçar, enfredorir-se* (però *emfàtic, emfisema, emfragma*), *inflar, infant, infent, influent*, així com *infern inferior*.

Davant de *n*: s'escriurà *n* o *m* (no *mp*) d'acord amb la pronunciació. Ex.: *ennuviar-se, ennegrir, condonència, innecessari, innovació, innat, condemna, indemne, solemnia, amnistia columna, damnació*.

Davant de *c* i *t*: s'escriurà *mp* en els mots presos del llatí els quals presenten en aquesta

llengua el nexa *mp*. Ex. *exempció, redempció, assumció, consumpció, presumpció, exempte, prompte, redemptor, peremptori, sumptuós, presumpuós, consumptiu, contemp·tible*, així com *temptar* i *compte, comptar* (en francès *compter*), però *contar* = narrar, *re-treure* (en francès *conter*). —En els altres casos, s'escriurà *n*: *ta-car, encarir, encès, encercar, concepte, content, enterbolir, interior, empenta*, etc., etc. Excepció: *comte* (cast. *conde*), *femta, impremta*.

En fi de paraula, s'escriurà *tx* dins els pocs mots com *despatx, esquitx*, els derivats dels quals presenten *tx* (*despatxar, esquitxar*). En tots els altres cosos s'escriurà *ig* darrera de *a*, *e*, *o*, *u*, i *g* darrera de *i*. Ex.: *maig, faig, raig, gaig, lleig, bateig, oreig, sacceig, trepig, desig, goig, boig, roig, fuig, puig, enuig, rebuig*.

Quan, per les regles d'accentuació calgui accentuar gráficamente una *a*, una *e* oberta o una *o* oberta, s'emplearà l'accent greu; en els altres casos, s'emplearà l'accent agut.

S'accentuarán els oxítons acabats en vocal tònica o en vocal tònica seguida d'una *s* o d'una *n*. Ex.: *replà, cafè, diré, cosí, allò, carbó, oportú, francès, digués, formós, comprén, encén*. (En canvi: *extens, carbons, infern, animal, animals, sonor, direm, dormim, dreu, dormiu, museu, servei, remeis*.)

S'accentuarán els paroxítons acabats altrament que en vocal sil·làbica seguida o no d'una *s* o d'una *n*. Ex.: *fàcil, fàcils, dípter, dípters, pròleg, exàmens, anàvem, anàveu, drieu, dirieu*. (En canvi: *parè, pares, casa, cases, cerca, cerques, cequen, savi, savia, savis, savnes, moro, moros, ingenu, ingenua, ingenus, ingenues, anessis, anessin, anares, anaren*.)

S'escriurà *g* i no *j* davant de *e*, *i*. Ex. *gendre, geniva, geografia, ginebreda, girafa, marge, ingenu, gastralgia, sacrilegi, menges, mengivol* (en què la lletra *g* representa el mateix *sò* que la lletra *j* en *jaspi, jove, jura, gorja, menja, menjoteja*); —*aventatge, metge, rellotge, viatgen, viatgin* (en què les lletres *tg* representen el mateix *sò* que les lletres *tj* en *lletja, lletjor, natja, natjar*). Excepció. S'escriurà *j* davant de *e*: en els mots *jejunum, jerarquia, jeroglífic, jeure* (forma secundària de *jaure*), *majestat*, en els nexes *-jecc-* i *-jetc-* (Ex.: *objecció, projecció, abjecte, adjectiu, confectura, injectar, trajectoria*) i en el noms propis *Jesús, Jerusalem, Jeremies, Jeroni, Jeová*.

La partícula copulativa provinent de la conjunció llatina *et*, que els antics escrivien normalment *e* (*jo e tu*), serà escrita *i* (*jo i tu*), no *y* (*yo y tu*).

Les plosives finals són representades adés per *g*, *d*, *b*, adés per *c*, *t*, *p*:

S'admeten la *g*, la *d*, i la *b* finals en els mots erudits que en llatí presenten *g*, *d*, *b*, (o en grec γ , δ , β) (Ex.: *esòfag, pròleg, diftong, àcid, rígid; monosil·lab, verb*) i en els mots populars els ètims dels quals tenen *g*, *d*, *b* (o *v*) Ex.: *larg, de largus, verd de viridis, barb* (de *barbus*) fent-se, però, excepció dels noms que en llatí terminen en *-itudo* (Ex.: *amplitut, beatitut, llat. amplitudo, beatitudo*) i del mots populars en què la plosiva es troba precedida d'una vocal accentuada (Ex.: *humit de humi-*

du, *fret* de *frigidus*), i tenint-se en compte que, en tots el casos, s'escriurà amb *c* i no *g* la primera persona del singular de l'indicatiu present (Ex.: *valc*, *vinc*), Seguint l'ús general, s'admet també la *b* en *cab* (de *cabre*), *sab* (de *saber*), i *reb* (de *rebre*).

En virtut d'aquesta Norma:

I. Darrera de consonant: s'escriurà *g*, *d*, *b* finals o *c*, *t*, *p* finals en el masculí, en el primitiu o en l'indicatiu present, segons que el femení, els derivats o l'infinitiu presenten *g*, *d*, *b* o *c*, *t*, *p*. Ex.: *llarg*, fem. *llarga*, der. *llargaria*, *allargar*, *alberg* (*albergar*), *sang*, (*sangonós*, *sangonera*), *fang* (*fanguera*, *fangós*), *oblong* (*oblonga*) però *arc* (*arcada*), *blanc* (*blanca*, *blancor*, *emblanquir*), *blavenc* (*blaveuca*); — *verd* (*verda*, *verdor*), *covard* (*covarda*, *covardia*, *acovardir*), *llard* (*llardós*, *enllardar*), *sord* (*sorda*, *sordejar*) *perd* (*perdre*), però *fort* (*forta*, *enfortir*), *cobert* (*coberta*, *encobertar*), *tort* (*torta*), *surt* (*sortir*); — *verb* (*verbat*), *superb* (*superba*, *ensuperbir*), *zalb* (*balba*), però *esquerp* (*esquerpa*), *colp* (*colpir*).

II. Darrera de vocal no accentuada: Com en el cas anterior; així, *pròdig* (*pròdiga*, *prodi-gar*), *sacrileg* (*sacrilega*, *sacrilegi*), *catàleg* (*catalogar*), *anàleg* (*anàloga*, *analogia*), *centrífug* (*centrífuga*), *cartilag* (*cartilaginós*), però *intrínsec* (*intrínstica*), *estómac* (*estomacal*), *únic* (*única*); — *àcid*, *àrid*, *àvid*, *càndid*, *esplèndid*, *estúpid*, *fètid*, *insípid*, etc. (*àcida*, *àrida*, etc.), *òxid* (*oxidar*), però *lícit*, *decrèpit*, *inèdit*, *explícit* *insòlit*, *paràsit* etc. (*lícita*, *decrèpita*, etc.), *límit* (*limitar*); — *monosil·lab* (*monosil·làbic*), *hidròfob* (*hidròfoba*, *hidrofòbia*) *àrab* (*àrabic*), però *filàntrop* (*filàntropa*, *filantropia*) *príncep* (*príncipat*) — S'exceptuen *buit* i els mots en *-ec* *màneg*, *càrrec*, *tràfec*, *rústec*, *ròneg*, *rèneg*, *feréstec*, *Domenec*.

Darrera de vocal accentuada: S'escriurà sempre *c*, *t*, *p*; així, no solament *sec* (fem. *seca*, der. *assecar* *sequedat*), *ric* (*rica*, *riquesa*), *iní* (*iníqua*, *iniquitat*), sinó *manyac* (*manya-ga*, *amanyagar*), *grec* (*grega*), *amic* (*amiga*), *groc* (*grogua*, *gogor*), *feixuc* (*feixuga*), *foc* (*foguera*), *jòc* (*joguina*); no solament *dret* (*dreta*, *dretura*), *nèt* (*nèta*, *netejar*), *petit* (*petita*, *petitesa*) *bat* (*batre*), *permet* (*permetre*), sinó *fat* (*fada*, *fador*), *blat* (*blader*), *fret* (*freda*, *fredor*), *mut* (*muda*), *nebot* (*neboda*, *nebodel*), *paret* (*aparedar*), *set* (*assedegat*), *pensat* (*pensada*), *sentit* (*sentida*) *perdut* (*per-*

duda) *pot* (*poder*), *put* (*pudir*); no solament *drap* (*draper*), *xop* (*xopar*), *Josep* (*Josepet*), sinó *cap* (*cabota*, *acabar*), *cup* (*cupell*), *llop* (*lloba*), *estrep* (*estrebada*). — Excepcions: *demagog*, *pedagog*, *zigzag*, *buldog*, *sud* i alguns

noms propis com *Alfred*, *David*, *Nemrod*, *Madrid*, *Bagdad*; — les tres persones verbals *cab*, *sab* i *reb*, *adob*, *rob*, *club*, *nabab* i alguns noms propis com *Jacob*, *Job*.

Informació

La mort d'en Moret

La actualitat política d'aquesta setmana ha estat la mort d'en Moret. És forçosa la clemència amb l'home que acaba de morir; culpem, doncs, exclusivament el seu temps, amb la seva horrible cursileria oratoria, la seva inanitat política, la cançó enfadada d'un patriotisme que es proclamava en tota ocasió, com un riupi, la intriga dels recambrons suplintels grans moviments col·lectius, el fetixisme a ulls clucs del llibre d'importació i la conferència d'Ateneu per comptes de la activa capacitat cultural, la dispersió vergonyosa de la voluntat.

L'home que acaba de morir ha tingut la grandesa dels representatius. Perque l'home que pateixi una feblesa individual, es guanya de l'oblit, però el que arriba a sintetitzar la feblesa d'una època per adhesió o silenci de les febleses de tots, pot anomenar-se gran. L'ha fet gran el poder d'atracció, això és, un dò de simpatia, una qualitat morbosa de medium. En Moret fou un home simpàtic a la gent de l'Espanya del seu temps; i encare resten, com una supervivència, homens qui tenen el carès d'espanyols de la Espanya d'en Moret; i aquests homens, han de creure que mor amb en Moret ço qui era el fons substancial de la seva Espanya.

Amb ells, es doldran també especialment de la mort d'en Moret, en Maura i els pocs separatistes de Catalunya. En Maura perquè contava amb en Moret per seguir pesant en la política que li escapa; i els pocs separatistes, socis de «grops dinàmics» i altres malures, perquè, si mai dintre el seu cor arribaren a dir: — Mori Espanya — era impossible que ho diguessin sino és en el sentit de — Mori la Espanya d'en Moret! — la falsa Espanya que, amb en Moret, és morta, ara sentiràn que un motiu de vida se'ls allunya.

**

Una escola d'art dramàtic

La Diputació provincial ha pensat dotar el Liceu Filarmònic dels elements precisos per crear i fer funcionar l'Escola Catalana d'Art dramàtic, que aquest serà el nom que portarà.

No hi ha encara el programa fet ni els professors senyalats. Podem dir no més, que la direcció anirà a càrrec de l'Adrià Gual i que per l'organització de la nova institució s'ha creat un Patronat format del president i secretari del Conservatori, don Antoni Bastinos i don Rossend Menta, respectivament, del president de la secció de declamació don Josep Cens i dels diputats provincials senyors Bartrina, Duràn i Ventosa i Sansalvador.

Hi haurà tres cursos: en el primer es donaran lliçons musicals i de gimnasia rítmica. S'indica a en Llongueras com a professor d'aquest curs. No cal dir que aquest nom haurà de caure bé.

En el segon curs hi haurà ensenyances del gest, lliçons de declamació, d'indumentaria teòrica i història del teatre.

En el tercer curs s'ensenyarà indumentaria pràctica, conjunts escènics i estudi d'obres completes amb tots els elements de teatre i es reuniran totes les ensenyances de la carrera.

Ademés de director, en Gual desempenyarà la càtedra de declamació i explicarà l'història mig-aval i del renaixement. L'Ambrós Carrión explicarà el teatre clàssic.

S'indica a en Pompeu Fabra com a professor d'una altra assignatura i a un distingit primer actor com a un altre catedràtic de la nova institució.

RON BACARDI

— EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES —

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÓNIMA

La mes important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, teléf. 1;113 **Economia, Veritat en els preus**

Important: La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat. — NOTA: Esmerat i rapid servei tant a la Capital com a fora.